

Stypendium socjalne oraz stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych w roku akademickim 2017/2018

Przepisy regulujące przyznawanie świadczeń pomocy materialnej dla studentów finansowanej z budżetu państwa:

- ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518, z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania w sprawach oświadczenia rodzinne (Dz. U. z 2015 r. poz. 2284)
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1769, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks Postępowania Administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257, z późn. zm.)
- ustawa z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 617, z późn. zm.)
- regulamin przyznawania świadczeń pomocy materialnej dla studentów Wyższej Szkoły Zarządzania i Bankowości w Poznaniu na rok akademicki 2017/2018

- I. Informacje ogólne.
- II. Ustalenie liczby osób w rodzinie.
- III. Ustalenie dochodu (zasady).
- IV. Wymagane dokumenty.
- V. Definicje.

I. INFORMACJE OGÓLNE:

A. Wnioski stypendialne będą przyjmowane w okresie od 1 października do 20 października 2017 r. (wnioski można składać osobiście lub listownie na adres dziekanatu – decyduje data stempla pocztowego).

W przypadku niedotrzymania terminu złożenia wniosku stypendialnego pomoc materialna może być przyznana, o ile środki przeznaczone na ten cel nie zostały już rozdysponowane.

Stypendium przysługuje od następnego miesiąca po miesiącu, w którym złożono wniosek, bez prawa do wyrównania.

Druki wniosków o stypendia wraz z wymaganymi załącznikami dostępne są na stronie Uczelni.

Wraz z wnioskiem o przyznanie stypendium, **student jest zobowiązany do złożenia oświadczenia o niepobieraniu świadczeń pomocy materialnej na więcej niż jednym kierunku studiów** – wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 13 do Regulaminu przyznawania świadczeń materialnej dla studentów WSZiB w Poznaniu.

PROSIMY O CZYTELNE I WYRAŹNE WPISANIE ADRESU MAILOWEGO WE WNIOSKU STYPENDIALNYM, gdyż w przypadku jakichkolwiek niejasności lub braków w dokumentacji w pierwszej kolejności tą drogą zawiadamiamy studentów o obowiązku uzupełnienia wniosku.

W przypadku gdy student złożył nieprawidłowo wypełniony lub niekompletny wniosek, wzywa się studenta do poprawienia lub uzupełnienia wniosku. Wskazane braki student jest zobowiązany uzupełnić w terminie wskazanym na wezwaniu.

Nieuzupełnienie braków w terminie wskazanym na wezwaniu lub przekroczenie wskazanego terminu skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia.

W przypadku niedotrzymania terminu, o którym mowa powyżej student może złożyć nowy wniosek, uzupełniony o komplet wymaganych dokumentów. Student otrzyma świadczenia pomocy materialnej od miesiąca, w którym złożył kompletny wniosek, bez prawa do wyrównania, o ile środki finansowe przeznaczone na ten cel nie zostały już rozdysponowane.

Wnioski stypendialne składa się raz na rok akademicki wraz z kompletem wymaganych dokumentów (wszystkie dokumenty składane wraz z wnioskiem muszą być oryginałem lub kopią uwierzytelnioną przez pracownika dziekanatu, notariusza lub instytucję, która dokument wydała). Dokumenty wystawione w języku obcym powinny być przetłumaczone przez polskiego tłumacza przysięgłego.

- B. O stypendia mogą ubiegać się studenci Wyższej Szkoły Zarządzania i Bankowości w Poznaniu, z zastrzeżeniem, że:
- stypendia nie przysługują studentom będącym kandydatami na żołnierzy zawodowych lub żołnierzami zawodowymi, którzy podjęli studia na podstawie skierowania przez właściwy organ wojskowy lub otrzymali pomoc w związku z pobieraniem nauki na podstawie przepisów o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (art. 194 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym).
  - stypendia nie przysługują także studentom będącym funkcjonariuszami służb państwowych w służbie kandydackiej albo będący funkcjonariuszami służb państwowych, którzy podjęli studia na podstawie skierowania lub zgody właściwego przełożonego i otrzyma pomoc w związku z pobieraniem nauki na podstawie przepisów o służbie (art. 194 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym).

Stypendium socjalne jest przyznawane studentom będącym w trudnej sytuacji materialnej.

Stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych może otrzymać student z tytułu niepełnosprawności potwierdzonej aktualnym orzeczeniem właściwego organu.

C. Stypendium socjalne oraz stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych przyznawane jest na okres roku akademickiego począwszy od pierwszego semestru, na okres 9 miesięcy.

- za semestr zimowy uznaje się okres 5 miesięcy (od października do lutego),
- za semestr letni uznaje się okres 4 miesięcy (od marca do czerwca).

UWAGA:

W przypadku wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności na czas określony, a okres ważności jest krótszy niż rok akademicki, stypendium specjalne dla osób niepełnosprawnych może być przyznane tylko na czas ważności orzeczenia. Stypendium przestaje być wypłacane od następnego miesiąca po wygaśnięciu ważności orzeczenia.

W przypadku utraty ważności orzeczenia i ponownego ustalenia niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności stanowiącego kontynuację poprzedniego orzeczenia, **student ma prawo do uzyskania stypendium** dla osób niepełnosprawnych od pierwszego dnia miesiąca następującego po upływie ważności poprzedniego orzeczenia, **o ile ponownie złoży wniosek** o przyznanie stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych **w terminie 3 miesięcy od daty utraty ważności poprzedniego orzeczenia, nie później jednak niż do dnia 30 czerwca.**

Stypendium przysługuje tylko studentom posiadającym status studenta.

W przypadku skreślenia z listy studentów student otrzymuje ostatnie stypendium za miesiąc, w którym został prawomocnie skreślony z listy studentów.

Wypłatę stypendiów wznawia się na pisemny wniosek studenta w przypadku reaktywacji w prawach studenta poprzez ponowny wpis na listę studentów, jeżeli w wyniku odwołania uchylona została decyzja o skreśleniu z listy studentów, z zastrzeżeniem, że wznowienie wypłaty świadczeń pomocy materialnej następuje, o ile środki finansowe przeznaczone na ten cel nie zostały już rozdysponowane. Wypłacanie świadczeń pomocy materialnej wznawia się od miesiąca, w którym student został reaktywowany w prawach studenta.

W przypadku rezygnacji studenta ze studiów student otrzymuje ostatnie stypendium za miesiąc, w którym zostało złożone podanie o rezygnację.

W przypadku przedterminowego ukończenia studiów ustaje prawo do korzystania ze stypendiów – student otrzymuje ostatnie stypendium za miesiąc, w którym ukończył studia (miesiąc, w którym odbył się egzamin dyplomowy).

D. W przypadku wystąpienia zmian w liczbie członków rodziny, uzyskania dochodu, utraty dochodu lub innych zmian mających wpływ na prawo do stypendium socjalnego, w tym na wysokość otrzymywanego stypendium, student jest zobowiązany do niezwłocznego powiadomienia o tym fakcie Dziekana właściwego wydziału (za pośrednictwem dziekanatu) poprzez złożenie stosownego oświadczenia – wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 16 do Regulaminu przyznawania świadczeń pomocy materialnej dla studentów WSZiB w Poznaniu.

ZASADY OBLICZANIA DOCHODU W RODZINIE STUDENTA DO STYPENDIUM SOCJALNEGO

W roku akademickim 2017/2018 wysokość miesięcznego dochodu na osobę w rodzinie studenta, która uprawnia do ubiegania się o stypendium socjalne nie może być wyższa **niż 1050 zł.**

Jest to dochód po odliczeniach czyli dochód netto, wyliczony **na podstawie roku 2016** (z uwzględnieniem ewentualnych późniejszych zmian w sytuacji materialnej, czyli tzw. „utraty dochodu” i „uzyskania dochodu”) – szczegóły w pkt. III niniejszego opracowania.

UWAGA:

Od roku akademickiego 2017/2018 ulegają zmianie zasady ustalania dochodu jak i wymagane dokumenty w przypadku osób osiągających dochody z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne – szczegóły pkt. III oraz pkt. IV niniejszego opracowania.

Poszerzono katalog dochodów niepodlegających opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, **które należy wliczyć do dochodu – należy je wykazać w załączniku nr 8 do wniosku o stypendium socjalne i są to:**

- kwoty otrzymane na podstawie art. 27f ust. 8-10 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych – kwoty „na dziecko” podlegające odliczeniu od podatku dochodowego (dotyczy sytuacji gdy dana osoba otrzymała zwrot ulgi na dzieci z US, ale nie w ramach rozliczenia podatku, bo wysokość podatku była niższa niż kwota należnej ulgi),
- świadczenia rodzicielskie,
- zasiłek macierzyński, o którym mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- stypendia dla bezrobotnych finansowane ze środków Unii Europejskiej,
- stypendium doktoranckie (art. 200 ust. 1 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym),
- stypendium za wyniki w nauce dla studentów przyznawane przez osoby fizyczne lub osoby prawne niebędące państwowymi ani samorządowymi osobami prawnymi (art. 173b ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym)
- stypendium naukowe dla doktorantów przyznawane przez osoby fizyczne lub osoby prawne niebędące państwowymi ani samorządowymi osobami prawnymi (art. 199b ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym).

II. USTALENIE LICZBY OSÓB W RODZINIE – skład rodziny ustala się zgodnie ze stanem na dzień składania wniosku.

A. Przy ustalaniu wysokości miesięcznego dochodu netto na osobę w rodzinie studenta uprawniającego studenta do ubiegania się o stypendium socjalne uwzględnia się dochody osiągnięte przez:

- a. studenta;
- b. małżonka studenta, a także będące na utrzymaniu studenta lub jego małżonka dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26. roku życia, a jeżeli 26. rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia, oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek;
- c. rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych studenta i będące na ich utrzymaniu dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26. roku życia, a jeżeli 26. rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia, oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek.

Za opiekuna prawnego i faktycznego uznaje się osoby, które dla udowodnienia tego faktu mogą przedłożyć orzeczenie sądu rodzinnego. Wówczas dochody tych osób wlicza się do dochodu rodziny studenta.

Za opiekuna prawnego uważa się osobę, której powierzono sprawowanie opieki na zasadach określonych w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym.

Za opiekuna faktycznego uważa się osobę, której powierzono sprawowanie opieki na zasadach określonych w ustawie o

świadczeniach rodzinnych, tj. osobę faktycznie opiekującą się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka.

Za opiekuna prawnego rodziny studenta nie uznaje się osoby, która wyrokiem sądu sprawuje tylko kuratelę nad członkiem (członkami) rodziny studenta.

Jest to katalog wyczerpujący, wskazany w ustawie, w związku z powyższym uczelnia, nawet w wyjątkowych przypadkach, nie może uwzględnić innych osób przy badaniu sytuacji materialnej studenta, nawet jeśli z nimi zamieszkuje (np. dziadków, teściów, konkubenta studenta lub konkubenta członka rodziny, dalszych krewnych).

Należy przedstawić dochody wszystkich pełnoletnich osób, które wchodzi w skład rodziny w momencie składania wniosku o przyznanie stypendium (osoby urodzone w 1998 roku i wcześniej).

W przypadku gdy student zawarł związek małżeński po 2016 roku, ale przed dniem złożenia wniosku o pomoc materialną, w celu ustalenia prawa do stypendium socjalnego należy uwzględnić dochody małżonka za 2016 rok.

Fakt zawarcia małżeństwa dokumentuje się odpisem skróconym aktu małżeństwa.

W przypadku rozwodu rodziców istotne jest, który rodzic jest opiekunem prawnym studenta, a który jest zobowiązany płacić alimenty. Dochody rodzica, który płaci alimenty (ani jego osoba) nie będą brane pod uwagę, jedynie wysokość płaconych przez niego alimentów, które będą dochodem osoby, która je otrzymuje.

B. Student może ubiegać się o stypendium socjalne bez wykazywania dochodów osiąganych przez osoby, o których mowa w pkt II A c (rodzice):

1) w przypadku gdy nie prowadzi wspólnego gospodarstwa domowego z żadnym z rodziców i potwierdził ten fakt w złożonym oświadczeniu oraz spełnia jedną z następujących przesłanek:

- a) ukończył 26. rok życia;
- b) pozostaje w związku małżeńskim;
- c) ma na utrzymaniu dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26. roku życia, a jeżeli 26. rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia, oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek,
- d) osiągnął pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej

LUB

2) jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- a) posiadał stałe źródło dochodów w ostatnim roku podatkowym;
- b) posiada stałe źródło dochodów w roku bieżącym;
- c) jego miesięczny dochód w okresach, o których mowa w lit. a i b, jest wyższy lub równy 1,15 sumy kwoty określonej w art. 5 ust. 1 i kwoty określonej w art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. oświadczeniach rodzinnych **(od dnia 01 listopada 2016 r. jest to kwota 930,35 zł);**
- d) nie prowadzi wspólnego gospodarstwa domowego z żadnym z rodziców i potwierdził ten fakt w złożonym oświadczeniu.

Stale źródło dochodu oznacza nieprzerwane źródło dochodu w roku, czyli dla ostatniego roku podatkowego posiadane przez okres 12 miesięcy. Źródłem stałego dochodu studenta może być wynagrodzenie z tytułu umowy o pracę, a także między innymi dochody takie jak: renta po zmarłym rodzicu, renta inwalidzka, alimenty, cyklicznie zawierane umowy zlecenia, umowy o dzieło.

Ciężar udowodnienia posiadania stałego źródła dochodu spoczywa na studentcie. Stałe źródło dochodu dokumentuje się przedstawiając m.in. zaświadczenie z zakładu pracy o zatrudnieniu, umowy cywilno prawne (zlecenia, o dzieło), decyzje właściwego organu o przyznaniu renty, orzeczenie sądu zasądzające alimenty, ponadto zaświadczenia lub oświadczenia o wysokości osiągniętego dochodu (zaświadczenia z urzędu skarbowego, zaświadczenia z zakładu pracy o wysokości osiągniętego dochodu i inne).

Sytuacje szczególne:

1. do składu rodziny nie wlicza się:

- a) konkubenta studenta lub konkubenta członka rodziny studenta a także małżonka rodzica studenta, nie będącego rodzicem studenta w znaczeniu prawnym (tj. rodzica biologicznego lub rodzica z przysposobienia), opiekunem prawnym lub faktycznym studenta, nawet jeżeli prowadzi wspólne gospodarstwo domowe ze studentem lub ma wspólne dzieci z rodzicem studenta;
- b) babci, dziadka studenta, dalszych krewnych;
- c) rodziców małżonka studenta;
- d) członka rodziny umieszczonego w pieczy zastępczej lub w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie.
Za instytucję zapewniającą całodobowe utrzymanie uważa się: dom pomocy społecznej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, areszt śledczy, zakład karny, szkołę wojskową lub inną szkołę, jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne utrzymanie;
- e) pełnoletniego członka rodziny studenta, rodzeństwa lub dziecka studenta, które ukończyło 26. rok życia, nawet jeżeli pozostaje na utrzymaniu, **chyba że legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności;**
- f) członka rodziny studenta, rodzeństwa lub dziecka studenta do 26 roku życia, które pobiera naukę w szkole innej niż szkoła wyższa w rozumieniu ustawy o świadczeniach rodzinnych;
- g) dzieci pobierające naukę do 26 roku życia na studiach III stopnia (studia doktoranckie, studia doktorskie);
- h) członka rodziny studenta uznanego za osobę zaginioną pod warunkiem dołączenia do wniosku zaświadczenia właściwej w tej sprawie jednostki Policji o przyjęciu zgłoszenia zaginięcia członka rodziny studenta;
- i) dziecka, którego rodzic studenta lub student jest opiekunem prawnym;

2. jeżeli student wychowywał się w rodzinie zastępczej lub w Domu Dziecka to po uzyskaniu przez niego pełnoletniości do obliczeń dochodu przyjmuje się jedynie dochód osiągany przez studenta.

3. do składu rodziny nie wlicza się rodzica, jeśli:

- rodzic nie żyje (akt zgonu)
- rodzic zaginął (zaświadczenie z Policji)
- rodzic jest nieznany (odpis zupełny aktu urodzenia)
- rodzic ma orzeczone alimenty względem studenta (do dochodu wlicza się wówczas alimenty)
- rodzic, z którym student mieszka został przez sąd zobowiązany do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka
- powództwo o alimenty względem rodzica zostało przez sąd oddalone.

III. USTALENIE DOCHODU (zasady)

W celu obliczenia wysokości dochodu w rodzinie studenta sumuje się wszystkie dochody podlegające i niepodlegające opodatkowaniu uzyskane przez studenta i członków jego rodziny **w roku 2016, zwanym dalej rokiem bazowym**.

W przypadku dochodów opodatkowanych do obliczeń przyjmuje się dochód netto.

Student jest zobowiązany do wykazania i udokumentowania wszystkich dochodów osiągniętych w roku bazowym przez członków rodziny. Dotyczy to również rodzeństwa lub dzieci studenta, które w roku bazowym ukończyły 18. rok życia.

Wyliczenie dochodu netto opodatkowanego na zasadach ogólnych:

Dochód netto = dochód wykazany w zaświadczeniu z urzędu skarbowego – (minus) składka na ubezpieczenie społeczne wykazana w zaświadczeniu z Urzędu Skarbowego – (minus) składka zdrowotna wykazana w zaświadczeniu z organu emerytalno-rentowego – (minus) podatek należny wykazany w zaświadczeniu z urzędu skarbowego.

Aby obliczyć miesięczny dochód netto na osobę w rodzinie studenta najpierw należy obliczyć **miesięczny dochód (netto)** każdego członka rodziny, a następnie wszystkie miesięczne dochody członków rodziny studenta należy zsumować i podzielić przez liczbę osób w rodzinie.

1) Dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych

Dochodem tym są przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27 (**skala podatkowa**), art. 30b (**dochód z odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów**), art. 30c (**podatek liniowy od działalności gospodarczej**), art. 30e (**dochód z odpłatnego zbycia nieruchomości**) i art. 30f (**dochód zagranicznej spółki kontrolowanej**) ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2032 z późn. zm.), pomniejszone o koszty uzyskania przychodu, należny podatek dochodowy od osób fizycznych, składki na ubezpieczenia społeczne niezaliczone do kosztów uzyskania przychodu oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Wartość odliczanej składki zdrowotnej.

Kwota składki zdrowotnej jest potrzebna, by móc prawidłowo obliczyć wysokość dochodu podlegającego opodatkowaniu - m.in. kwotę tej składki odejmuje się od kwoty dochodu brutto (na zaświadczeniu z US i na dokumentach typu PIT-11 nie widnieje kwota dochodu netto, czyli po odliczeniach - trzeba obliczyć ją samodzielnie, do tego obliczenia potrzebna jest m.in. wysokość składki zdrowotnej).

Od dochodu odliczamy składkę zapłaconą w roku, z którego przyjmujemy dochód do stypendium, nie zaś składkę należną za ten rok.

Wysokość składki zdrowotnej odliczana przy wyliczaniu miesięcznego dochodu danej osoby powinna być potwierdzona odpowiednim zaświadczeniem z ZUS-u lub z miejsca pracy.

Udokumentowana musi być wysokość każdej składki zdrowotnej od każdego dochodu (jeśli dana osoba pracuje na etat w firmie X oraz na umowę zlecenie w firmie Y to potrzebuje zaświadczenie o wysokości składki zdrowotnej z każdej firmy lub jedno zaświadczenie z ZUS-u, ale z wyodrębnionymi składkami z każdej z firm, a nie tylko z kwotą będącą sumą tych dwóch składek).

Zaświadczenia o wysokości składki zdrowotnej **nie są potrzebne** w przypadku:

- zerowego dochodu
- „dochodu utraconego”
- dochodu z gospodarstwa rolnego - przy obliczaniu dochodu z gospodarstwa rolnego wysokość składki zdrowotnej nie ma żadnego znaczenia, nie można jej odliczyć od dochodu.

Obliczając dochód odlicza się całą kwotę składki zdrowotnej (9% podstawy).

Na dokumentach typu PIT-11 widnieje częściowa kwota składki zdrowotnej (tylko część odliczana od podatku, czyli 7,75% podstawy, a nie pełne 9%).

Jak obliczyć miesięczny dochód danej osoby na podstawie powyższych dochodów ?

Kwota DOCHODU rocznego netto, która potrzebna jest do dalszych obliczeń nie występuje na żadnym dokumencie, trzeba obliczyć ją samodzielnie.

PRZYKŁAD 1:

- 20.000 zł (kwota dochodu przed odliczeniami z zaświadczenia z US, jak również z PIT-u 11)
  - 5.000 zł (kwota składki społecznej z zaświadczenia z US, jak również z PIT-u 11)
  - 1.000 zł (kwota podatku należnego z zaświadczenia z US)
  - 3.000 zł (kwota składki zdrowotnej z zaświadczenia z ZUS-u lub od pracodawcy)
-
- 11.000 zł – kwota dochodu po odliczeniach (netto)

Otrzymana kwota (np. 11.000 zł) jest kwotą DOCHODU rocznego (netto), który należy podzielić przez liczbę miesięcy, przez które osiągany był dochód w roku bazowym (czyli np. czas trwania umowy w ramach roku bazowego, okres prowadzenia działalności gospodarczej, okres na jaki był przyznany zasiłek itp).

Uwaga - jeśli w roku bazowym osoba miała dochód z wynajmu to DOCHÓD roczny po odliczeniach (netto) zawsze trzeba podzielić przez 12 m-cy, niezależnie od tego ile trwał wynajem i niezależnie od tego, czy trwa nadal.

Uwaga – jeśli dochód już nie jest osiągany w chwili obecnej, należy ten fakt oraz wysokość dochodu udokumentować (np. świadectwo pracy, w którym jest data rozwiązania umowy oraz PIT-11 od byłego pracodawcy) i nie należy uwzględniać tego dochodu w obliczeniach, jest to tzw. „dochód utracony” – miesięczny dochód danej osoby na podstawie takiego źródła dochodu wynosi 0 zł.

Z wyjątkiem sytuacji omówionej poniżej:

ZMIANA W STOSUNKU DO LAT UBIEGŁYCH!

Przepisów o utracie i uzyskaniu dochodu nie stosuje się do dochodu z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej i dochodu z tytułu wyrejstrowania lub rozpoczęcia pozarolniczej działalności gospodarczej, jeżeli członek rodziny utracił dochód z tych tytułów i w okresie 3 miesięcy, licząc od dnia utraty dochodu, uzyskał dochód u tego samego pracodawcy lub zleceniodawcy, lub zamawiającego dzieło lub ponownie rozpoczął pozarolniczą działalność gospodarczą.

Np. Jeśli dana osoba była zatrudniona na umowę o pracę w okresie 01.09.2015 – 30.04.2017 (czyli cały rok 2016 i utraciła to źródło dochodu z dniem 30.04.2017), a następnie została zatrudniona przez tego samego pracodawcę na umowę od 01.09.2017 na czas nieokreślony (czyli minęło więcej niż 3 m-ce pomiędzy zatrudnieniami) to stosuje się przepisy o utracie i uzyskaniu dochodu: dochody z roku 2016 stają się „dochodami utraconymi” i wynoszą 0 zł, natomiast aktualne dochody z umowy z 2017 są „dochodami uzyskanymi”, a kwotą „dochodu uzyskanego” na potrzeby wniosku będzie wynagrodzenie netto za październik 2017.

Natomiast w analogicznej sytuacji, gdyby ponowne zatrudnienie u tego samego pracodawcy w 2017 nastąpiło od 01.07.2017 (czyli nie minęło więcej niż 3 m-ce pomiędzy zatrudnieniami) to NIE stosuje się przepisów o utracie i uzyskaniu dochodu: dochody danej osoby oblicza się na podstawie kwot z roku 2016.

Uwaga – jeżeli na kwotę dochodu widniejącą na zaświadczeniu z US składa się kilka źródeł dochodu to można w obliczeniach oprzeć się na kwocie z zaświadczenia z US i policzyć miesięczny dochód zgodnie ze wskazówkami z PRZYKŁADU 1 TYLKO WÓWCZAS, jeśli wszystkie te dochody występowały przez tę samą liczbę m-cy i wszystkie są osiągane nadal.

- jeżeli na kwotę dochodu widniejącą na zaświadczeniu z US składa się kilka źródeł dochodu, które były osiągane przez różne liczby miesięcy to NIE MOŻNA w obliczeniach oprzeć się na kwocie z zaświadczenia z US, ale trzeba dla każdego rodzaju dochodu obliczyć dochód miesięczny, a następnie zsumować je, żeby otrzymać kwotę dochodu miesięcznego danej osoby.

PRZYKŁAD 2:

Jan Nowak posiadał 3 źródła dochodu:

- firma X - umowa o pracę (12 m-cy),
- firma Y - umowa zlecenie (2 m-ce),
- firma Z - umowa zlecenie (5 m-cy) – dochód z firmy Z będzie dochodem utraconym z uwagi na rozwiązanie umowy z dniem 31 października 2016 r.

Na zaświadczeniu z US dla Jana Nowaka widnieją kwoty:

Dochód – 38.213,10 zł,
składki na ubezpieczenia społeczne – 4.011,65 zł,
podatek należny – 560 zł.

Na zaświadczeniu z ZUS-u dla Jana Nowaka widnieje kwota składki zdrowotnej z roku bazowego – 4.588,94 zł, ze wskazaniem, że z firmy X jest to kwota 3.043,44 zł, z firmy Y- 116,50 zł, z firmy Z – 1.429 zł.

Należy ustalić jakie kwoty dochodu z poszczególnych źródeł złożyły się na kwotę 38.213,10 zł, jakie kwoty składek społecznych na kwotę 4.011,65 zł oraz jak rozkłada się kwota podatku 560 zł na te 3 źródła.

Poniższe ma jedynie pomóc w dokonywaniu obliczeń.

	Firma X	Firma Y	Firma Z	wg zaśw. z US/ZUS (razem)
<i>dochód przed odliczeniami</i>	20.204,35 <i>(kwota znajduje się w PIT 11 za rok bazowy otrzymanym od firmy X)</i>	943,75 <i>(kwota znajduje się w PIT 11 za rok bazowy otrzymanym od firmy Y)</i>	17.065,00 <i>(kwota znajduje się w PIT 11 za rok bazowy otrzymanym od firmy Z)</i>	38.213,10
<i>Składka społeczna</i>	1.283,36 <i>(kwota – w PIT 11 j.w.)</i>	205,65 <i>(kwota – w PIT 11 j.w.)</i>	2.522,64 <i>(kwota – w PIT 11 j.w.)</i>	4.011,65
<i>składka zdrowotna</i>	3.043,44 <i>(kwota znajduje się na zaśw. z ZUS lub od pracodawcy o wysokości skł. zdrowotnej)</i>	116,50 <i>(kwota znajduje się na zaśw. z ZUS lub od pracodawcy o wysokości skł. zdrowotnej)</i>	1.429,00 <i>(kwota znajduje się na zaśw. z ZUS lub od pracodawcy o wysokości skł. zdrowotnej)</i>	4.588,94
<i>podatek należny</i>	296,08 <i>(kwota obliczona samodzielnie: 20.204,35/38.213,10x 560, czyli taki sam udział procentowy z kwoty podatku 560 zł</i>	13,83 <i>(kwota obliczona samodzielnie: 943,75/38.213,10x 560, czyli taki sam udział procentowy z kwoty podatku 560 zł</i>	250,08 <i>(kwota obliczona samodzielnie: 17.065,00/38.213,10x 560, czyli taki sam udział procentowy z kwoty podatku 560 zł</i>	560,00

	<i>jak dochód z firmy X stanowi w dochodach razem)</i>	<i>jak dochód z firmy Y stanowi w dochodach razem)</i>	<i>jak dochód z firmy Z stanowi w dochodach razem)</i>	
<i>DOCHÓD roczny na potrzeby wniosku</i>	15.581,47 (obliczony samodzielnie: 20.204,35-1.283,36 - 3.043,44-296,08)	607,77 obliczony samodzielnie: 943,75-205,65-116,5- 13,83	12.863,28 obliczony samodzielnie: 17.065- 2.522,64-1.429,00- 250,08)	RAZEM: 29.052,51*
MIESIĘCZNY dochód z danego źródła	1.298,45 (15.581,47/12 m-cy)	303,88 (607,77/2 m-ce)	0 zł (dochód utracony, nie uwzględniany; nie trzeba liczyć DOCHODU rocznego, został tu policzony tylko na potrzeby ukazania odpowiednich działań matematycznych dla całości przykładu)	RAZEM: 1.602,33 (1.298,45+303,88+0)

*Kwota 29.052,51 zł jest sumą kwot 15.586,47+607,77+12.863,28, ale także wynikiem działania 38.213,10-4.011,65-4.588,94-560,00.
Miesięczny dochód Jana Nowaka na podstawie ww. dochodów wynosi 1.602,33 zł.

2) Dochody z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne:

W przypadku ustalania dochodu z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne w roku bazowym przyjmuje się miesięczny dochód w wysokości 1/12 dochodu ogłaszanego corocznie, w drodze obwieszczenia, przez ministra właściwego do spraw rodziny w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w terminie do 1 sierpnia każdego roku. (M.P. z dn. 01.08.2017 r. poz. 766).

W zależności od stawki podatku należy w odpowiedniej tabeli znaleźć wysokość swojego przychodu lub zapłaconego podatku zryczałtowanego oraz przypisaną do kwoty przychodu lub podatku kwotę dochodu (kwota dochodu jest ustalana łącznie i obowiązuje wszystkich w danym przedziale przychodów lub kwot podatku).

Należy kwotę dochodu rocznego podzielić przez ilość miesięcy, przez które dochód był osiągany w 2016 roku (czyli np. okres prowadzenia działalności gospodarczej).

W przypadku, gdy osoba prowadząca działalność gospodarczą podlegającą opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, osiągała również dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, 30b, 30c, 30e i art. 30f ustawy z dnia 21 lipca 1991 r. o podatku od osób fizycznych (np. z tytułu pobierania świadczeń w razie choroby i macierzyństwa), to dochody te sumuje się.

UWAGA – jeśli w roku bazowym osoba miała dochody z wynajmu opodatkowanego ryczałtem, ale nie w ramach działalności gospodarczej to DOCHÓD roczny zawsze trzeba podzielić przez 12 m-cy, niezależnie od tego ile trwał wynajem i niezależnie od tego, czy trwa nadal, czy się skończył.

3) Dochody inne niż dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych – wraz z wnioskiem o przyznanie stypendium należy złożyć oświadczenie - załącznik nr 8 oraz dokumenty potwierdzające rodzaj i wysokość tych dochodów.

Aby obliczyć miesięczny dochód danej osoby na podstawie dochodów niepodlegających opodatkowaniu należy kwotę dochodu rocznego, która jest potrzebna do dalszych obliczeń, a która znajduje się na odpowiednich dokumentach podzielić przez 12 miesięcy.

Pełen wykaz dochodów nieopodatkowanych podatkiem dochodowym od osób fizycznych branych pod uwagę przy ustalaniu sytuacji materialnej zawarty jest w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (art. 3 pkt 1 lit. c).

Są nimi między innymi:

- **dochody uzyskane z gospodarstwa rolnego**

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym za gospodarstwo rolne uważa się obszar gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza, o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki, nieposiadającej osobowości prawnej.

Przy mniejszej powierzchni gruntów nie ustala się dochodu (przyjmuje się zero).

Aby obliczyć roczny dochód z gospodarstwa rolnego liczbę hektarów przeliczeniowych znajdujących się w posiadaniu rodziny **w roku bazowym** mnoży się przez wysokość przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego, ogłaszanego na podstawie art. 18 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (**wysokość przeciętnego dochodu z 1 ha jest ogłaszana nie później niż do dnia 23 września każdego roku**).

Przeciętny dochód z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 1 ha przeliczeniowego wyniósł w 2016 r. – 2.577 zł

Dochód miesięczny z 1 ha przeliczeniowego gospodarstwa rolnego wynosi 1/12 dochodu ogłaszanego corocznie w drodze obwieszczenia przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 18 ustawy o podatku rolnym.

UWAGA!

Na zaświadczeniu z właściwego organu gminy musi być wyraźnie napisane, że W ROKU BAZOWYM dana osoba była właścicielem gospodarstwa o podanej wielkości, zaświadczenie z bieżącą datą stwierdzające, że dana osoba jest właścicielem gospodarstwa o wielkości .... jest niewystarczające. Chodzi o potwierdzenie wielkości gospodarstwa w roku bazowym.

Kwota dochodu z tego gospodarstwa na zaświadczeniu nie jest wymagana.

Właściciel kilku obszarów musi zsumować liczby hektarów przeliczeniowych.

Członkowie rodziny studenta posiadający gospodarstwo rolne i ubezpieczeni w KRUS zobowiązani są do złożenia zaświadczenia potwierdzającego fakt pobierania zasiłków chorobowych z tego tytułu w roku bazowym. Wysokość pobranego zasiłku należy wykazać w oświadczeniu o dochodzie nieopodatkowanym.

Sytuacje szczególne:

1. Ustalając dochód rodziny uzyskany z gospodarstwa rolnego, do powierzchni gospodarstwa rolnego stanowiącego podstawę wymiaru podatku rolnego wlicza się obszary rolne oddane w dzierżawę z wyjątkiem:
  - oddanej w dzierżawę, na podstawie umowy dzierżawy zawartej stosownie do przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, części lub całości znajdującego się w posiadaniu rodziny gospodarstwa rolnego;
  - gospodarstwa rolnego wniesionego do użytkowania przez rolniczą spółdzielnię produkcyjną – *na podstawie umowy zawartej w formie aktu notarialnego*;
  - gospodarstwa rolnego oddanego w dzierżawę w związku z pobieraniem renty określonej w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Zgodnie z przepisami art. 28 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników za umowę, o której mowa powyżej, uznaje się umowę dzierżawy zawartą w formie pisemnej na okres co najmniej 10 lat i zgłoszoną do ewidencji gruntów i budynków, zawartą z osobą niebędącą:

- małżonkiem wydzierżawiającego,
  - jego zstępnym lub pasierbem,
  - małżonkiem zstępnego lub pasierba,
  - osobą pozostającą z wydzierżawiającym we wspólnym gospodarstwie domowym,
  - małżonkiem osoby pozostającej z wydzierżawiającym we wspólnym gospodarstwie domowym.
2. Ustalając dochód rodziny uzyskany przez dzierżawcę gospodarstwa rolnego oddanego w dzierżawę na zasadach, określonych powyżej w pkt 1, dochód uzyskany z gospodarstwa rolnego pomniejsza się o zapłacony czynsz z tytułu dzierżawy.
  3. Ustalając dochód rodziny uzyskany z wydzierżawionego od Agencji Nieruchomości Rolnych gospodarstwa rolnego, dochód uzyskany z gospodarstwa rolnego pomniejsza się o zapłacony czynsz z tytułu dzierżawy.
  4. Jeżeli **w roku bazowym** nastąpiło przekazanie gospodarstwa rolnego i uzyskanie z tego tytułu renty strukturalnej, ustalając dochód rodziny za ten rok należy uwzględnić dochód z gospodarstwa rolnego za miesiące przed przekazaniem gospodarstwa i dodać rentę strukturalną za pozostałe miesiące roku.
  5. Zmiana powierzchni gospodarstwa rolnego (np. sprzedaż, zakup) nie stanowi utraty ani uzyskania dochodu w myśl ustawy o świadczeniach rodzinnych.
  6. Przy ustalaniu dochodu z gospodarstwa rolnego nie uwzględnia się dopłat bezpośrednich uzyskanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej.

- **Dochody uzyskiwane za granicą Rzeczypospolitej Polskiej**, pomniejszone odpowiednio o zapłacone za granicą Rzeczypospolitej Polskiej: podatek dochodowy oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i obowiązkowe ubezpieczenia zdrowotne

W przypadku, gdy członek rodziny osiąga dochody poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, dokonuje się ich przeliczenia na podstawie średniego kursu walut obcych ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z ostatniego dnia roboczego roku bazowego.

W przypadku, gdy członek rodziny uzyska poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej dochód, po roku bazowym, przeliczenia tego dochodu dokonuje się na podstawie średniego kursu walut obcych z ostatniego dnia roboczego miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu.

- **Kwoty otrzymane na podstawie art. 27f ust. 8-10 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych**

W przypadku, gdy dana osoba otrzymała **dodatkowy zwrot z tytułu ulgi na dziecko**, ale nie w ramach rozliczenia podatku, bo wysokość podatku była niższa niż kwota należnej ulgi – należy kwotę zwrotu wykazać w punkcie: *kwoty otrzymane na podstawie art. 27f ust. 8-10 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych*.

- **świadczenia alimentacyjne**

- alimenty na dzieci
- zaliczka alimentacyjna określona w przepisach o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej
- świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów

W dochodzie rodziny uwzględnia się roczną wysokość kwoty zasądzonego świadczenia alimentacyjnego na rzecz studenta, jego dziecka i rodzeństwa (w składzie rodziny nie uwzględnia się osoby rodzica, od którego zostały zasądzone alimenty oraz jego dochodów). Do dochodu wlicza się uzyskane w danym roku kalendarzowym kwoty tytułem alimentów, niezależnie od tego czy są one wynikiem bieżącego regulowania zobowiązań alimentacyjnych, czy też stanowią skapitalizowaną wypłatę rat alimentacyjnych.

W przypadku gdy osoba uprawniona nie otrzymała alimentów albo otrzymała je w wysokości niższej od ustalonej w orzeczeniu sądu, ugodzie sądowej lub ugodzie zawartej przed mediatorem lub innym tytule wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd należy przedłożyć (do dochodu rodziny wliczane są alimenty w otrzymywanej wysokości):

- zaświadczenie organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów, lub
- informację właściwego sądu lub właściwej instytucji o podjęciu przez osobę uprawnioną czynności związanych z wykonaniem tytułu wykonawczego za granicą albo o niepodjęciu tych czynności, w szczególności w związku z brakiem podstawy prawnej do ich podjęcia lub brakiem możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą, jeżeli dłużnik zamieszkuje za granicą.

W przypadku braku stosownego zaświadczenia o bezskutecznej egzekucji alimentów – należy uwzględnić kwotę alimentów jako dochód, zgodnie z zasądzoną kwotą.

Jeżeli kwota świadczonych alimentów jest wyższa od kwoty ustalonej w orzeczeniu sądu, ugodzie sądowej lub ugodzie zawartej przed mediatorem lub innym tytule wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd – jako kwotę świadczonych alimentów wykazuje się kwotę podaną w przekazach lub przelewach.

Wysokość alimentów otrzymywanych w kwocie wyższej przyjmuje się na podstawie oświadczenia uprawnionego.

Sytuacje szczególne:

- przy ustalaniu dochodu rodziny studenta fakt świadczenia alimentów oraz ich wysokość na rzecz osób w rodzinie lub poza rodziną dokumentują:
  - odpis podlegającego wykonaniu orzeczenia sądu zasądzającego alimenty na rzecz osób w rodzinie lub poza rodziną, lub
  - odpis protokołu posiedzenia zawierającego treść ugody sądowej, odpis zatwierdzonej przez sąd ugody zawartej przed mediatorem lub innego tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, zobowiązujących do alimentów na rzecz osób w rodzinie lub poza rodziną,
  - przekazy lub przelewy pieniężne dokumentujące wysokość zapłaconych alimentów, jeżeli członkowie rodziny są zobowiązani orzeczeniem sądu, ugodą sądową lub ugodą zawartą przed mediatorem lub innym tytułem wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd do ich płacenia na rzecz osoby spoza rodziny.Kwoty alimentów świadczonych na rzecz osób spoza rodziny studenta odejmuje się od dochodu rodziny studenta.
- w przypadku braku możliwości egzekucji całości lub części zasądzonych alimentów student lub jego członek rodziny powinien zwrócić się do komornika o podjęcie postępowania egzekucyjnego. Komornik w wyniku przeprowadzonego postępowania wystawia zaświadczenie o całkowitej lub częściowej egzekucji świadczeń alimentacyjnych. W przypadku częściowej egzekucji do dochodu wlicza się tylko tę część świadczeń, która została wyegzekwowana i potwierdzona zaświadczeniem od komornika.
- w przypadku niemożności wyegzekwowania alimentów na dziecko uczące się w szkole wyższej – do 25 roku życia - rodzic studenta lub student powinien wystąpić z wnioskiem o przyznanie świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Kopia decyzji o przyznaniu tego świadczenia i jego wysokości powinna być dołączona do dokumentacji o dochodach rodziny studenta. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego jest dochodem nieopodatkowanym i jest wliczane do dochodu rodziny studenta.
- w przypadku, gdy student lub członek rodziny studenta nie otrzymuje jeszcze świadczenia z funduszu alimentacyjnego, uwzględnia się zaświadczenie od komornika o całkowitej lub częściowej niemożności egzekucji alimentów.
- **stypendium socjalne nie przysługuje studentowi** znajdującemu się na utrzymaniu jednego z rodziców w przypadku, **gdy osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało ustalone, na rzecz dziecka od jego rodzica, świadczenia alimentacyjne na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd**, chyba że:
  - drugi z rodziców nie żyje,
  - ojciec jest nieznanym,

- powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone,
- sąd zobowiązał jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczeń alimentacyjnych na rzecz tego dziecka,
- dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach.

• pozostałe dochody nieopodatkowane

- zasiłki chorobowe określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych,
- świadczenia rodzicielskie,
- zasiłek macierzyński, o którym mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- stypendia dla bezrobotnych finansowane ze środków Unii Europejskiej,
- renty określone w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin,
- renty wypłacone osobom represjonowanym i członkom ich rodzin, przyznane na zasadach określonych w przepisach o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin,
- świadczenia pieniężne oraz ryczałt energetyczny określone w przepisach o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych,
- dodatek kombatancki, ryczałt energetyczny i dodatek kompensacyjny określone w przepisach o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,
- świadczenie pieniężne określone w przepisach o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę Niemiecką lub Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich,
- emerytury i renty otrzymywane przez osoby, które utraciły wzrok w wyniku działań wojennych w latach 1939-1945 lub eksplozji pozostałych po tej wojnie niewypałów i niewybuchów,
- renty inwalidzkie z tytułu inwalidztwa wojennego, kwoty zaopatrzenia otrzymywane przez ofiary wojny oraz członków ich rodzin, renty wypadkowe osób, których inwalidztwo powstało w związku z przymusowym pobylem na robotach w III Rzeszy Niemieckiej w latach 1939-1945, otrzymywane z zagranicy,
- środki bezzwrotnej pomocy zagranicznej otrzymywane od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych, pochodzące ze środków bezzwrotnej pomocy przyznanych na podstawie jednostronnej deklaracji lub umów zawartych z tymi państwami, organizacjami lub instytucjami przez Radę Ministrów, właściwego ministra lub agencje rządowe, w tym również w przypadkach, gdy przekazanie tych środków jest dokonywane za pośrednictwem podmiotu upoważnionego do rozdzielania środków bezzwrotnej pomocy zagranicznej na rzecz podmiotów, którym służyć ma ta pomoc,
- należności ze stosunku pracy lub z tytułu stypendium osób fizycznych mających miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przebywających czasowo za granicą w wysokości odpowiadającej równowartości diet z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju ustalonych dla pracowników zatrudnionych w państwowych lub samorządowych jednostkach sfery budżetowej na podstawie ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 1666, z późn. zm.),
- należności pieniężne wypłacone policjantom, żołnierzom, celnikom i pracownikom jednostek wojskowych i jednostek policyjnych użytych poza granicami państwa w celu udziału w konflikcie zbrojnym lub wzmocnienia sił państwa albo państw sojusznicznych, misji pokojowej, akcji zapobieżenia aktom terroryzmu lub ich skutkom, a także należności pieniężne wypłacone żołnierzom, policjantom, celnikom i pracownikom pełniącym funkcje obserwatorów w misjach pokojowych organizacji międzynarodowych i sił wielonarodowych,
- należności pieniężne ze stosunku służbowego otrzymywane w czasie służby kandydackiej przez funkcjonariuszy Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej i Biura Ochrony Rządu, obliczone za okres, w którym osoby te uzyskały dochód,
- dochody członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych z tytułu członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, pomniejszone o składki na ubezpieczenia społeczne,
- stypendia doktoranckie i habilitacyjne przyznane na podstawie ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. z 2016 r. poz. 882, z późn. zm.), **stypendia doktoranckie określone w art. 200 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym** (Dz.U. z 2016 r. poz. 1842, z późn. zm.), stypendia sportowe przyznane na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz.U. z 2017 r. poz. 1463, z późn. zm.) oraz inne stypendia o charakterze socjalnym przyznane uczniom lub studentom, **za wyjątkiem – patrz pkt 4.**
- kwoty diet nieopodatkowane podatkiem dochodowym od osób fizycznych, otrzymywane przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich,
- należności pieniężne otrzymywane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym osobom przebywającym na wypoczynku oraz uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób,
- dodatki za tajne nauczanie określone w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017 r. poz. 1189, z późn. zm.),
- dochody uzyskane z działalności gospodarczej prowadzonej na podstawie zezwolenia na terenie specjalnej strefy ekonomicznej określonej w przepisach o specjalnych strefach ekonomicznych,
- ekwiwalenty pieniężne za deputaty węglowe określone w przepisach o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego „Polskie Koleje Państwowe”,
- ekwiwalenty z tytułu prawa do bezpłatnego węgla określone w przepisach o restrukturyzacji górnictwa węgla kamiennego w latach 2003-2006,
- świadczenia określone w przepisach o wykonywaniu mandatu posła i senatora,
- renty określone w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, oraz w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego oraz na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- świadczenia pieniężne i pomoc pieniężną określone w ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 693 z późn. zm.)

4. dochody, których nie wlicza się do dochodu rodziny studenta:

- świadczeń rodzinnych przyznanych rodzinie na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych (zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, świadczeń tzw. 500+, świadczeń opiekuńczych),
- świadczeń z pomocy społecznej przysługujących na podstawie ustawy o pomocy społecznej (tj. zasiłków stałych, okresowych , celowych itd.),
- zobowiązań alimentacyjnych płaconych przez członków rodziny na rzecz osób spoza rodziny orzeczonych wyrokiem sądowym lub wynikającym z ugody sądowej lub ugody zawartej przed mediatorem – roczny dochód rodziny jest pomniejszany o kwoty alimentów zapłaconych na rzecz osób spoza rodziny,
- świadczeń pomocy materialnej dla studentów i doktorantów, otrzymywanych na podstawie przepisów art. 173 ust. 1 oraz art. 199 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (stypendia socjalne, stypendia specjalne dla osób niepełnosprawnych, stypendia rektora dla najlepszych studentów, zapomogi, stypendia ministra za wybitne osiągnięcia),
- stypendiów przyznawanych uczniom, studentom i doktorantom w ramach:
  - a) funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
  - b) niepodlegających zwrotowi środków pochodzących z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)
  - c) umów międzynarodowych lub programów wykonawczych, sporządzanych do tych umów albo międzynarodowych programów stypendialnych
- świadczeń pomocy materialnej dla uczniów otrzymywanych na podstawie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2016 r. poz. 1943, z późn. zm.),
- świadczeń, o których mowa w art. 173a i art. 199a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym tj.:
  - świadczeń przyznanych studentom przez jednostki samorządu terytorialnego,
  - świadczeń przyznanych doktorantom przez jednostki samorządu terytorialnego,
- stypendiów o charakterze socjalnym przyznawanych przez inne podmioty, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 40b ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2032, z późn. zm.):
(art. 21 ust. 1 pkt 40b: „stypendia dla uczniów i studentów, których wysokość i zasady udzielania zostały określone w uchwale organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, oraz stypendia dla uczniów i studentów przyznane przez organizacje, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego, na podstawie regulaminów zatwierdzonych przez organy statutowe udostępnianych do publicznej wiadomości za pomocą Internetu, środków masowego przekazu lub wykładanych (wywieszanych) dla zainteresowanych w pomieszczeniach ogólnie dostępnych – do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 3800 zł”),
- dopłat bezpośrednich dla rolników uzyskanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej.

Nowelizacja ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym wprowadziła zmiany w katalogu dochodów nie uwzględnianych w dochodzie rodziny. Wynikiem tej zmiany jest **konieczność uwzględniania w dochodzie rodziny** dochodów wcześniej nie uwzględnianych tj.

- **stypendiów doktoranckich** (art. 200 ust. 1 ustawy- Prawo o szkolnictwie wyższym),
- **stypendiów za wyniki w nauce dla studentów przyznawanych przez osoby fizyczne lub osoby prawne nie będące państwowymi ani samorządowymi osobami prawnymi** (art. 173b ustawy- Prawo o szkolnictwie wyższym,
- **stypendiów naukowych dla doktorantów przyznawanych przez osoby fizyczne lub osoby prawne niebędące państwowymi ani samorządowymi osobami prawnymi** (art. 199b ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym),

5. dochody utracone i uzyskane - wraz z wnioskiem o przyznanie stypendium należy złożyć oświadczenie o dochodzie utraconym - **załącznik nr 10** lub oświadczenie o dochodzie uzyskanym - **załącznik nr 11**

„Utrata dochodu” i „uzyskanie dochodu” służą aktualizacji wyliczeń opartych **na roku bazowym**.

W sytuacjach, gdy w momencie składania wniosku o przyznanie stypendium socjalnego w stosunku **do roku bazowego** zaszły zmiany w dochodach członków rodziny (brak obecnie źródła dochodu, które **w roku bazowym** występowało, czyli nastąpiła tzw. „utrata dochodu” lub pojawiło się nowe źródło dochodu, którego nie było **w roku bazowym** czyli nastąpiło tzw. „uzyskanie dochodu”) – należy wyliczenia oparte **na roku bazowym** odpowiednio zweryfikować.

Przepisów o utracie i uzyskaniu dochodu nie stosuje się do dochodu z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej i dochodu z tytułu wyrejestrowania lub rozpoczęcia pozarolniczej działalności gospodarczej, jeżeli członek rodziny, osoba ucząca się lub dziecko pozostające pod opieką opiekuna prawnego utracili dochód z tych tytułów i w okresie 3 miesięcy, licząc od dnia utraty dochodu, uzyskali dochód u tego samego pracodawcy lub zleceniodawcy, lub zamawiającego dzieło lub ponownie rozpoczęli pozarolniczą działalność gospodarczą.

W przypadku przyznania stypendium socjalnego po uwzględnieniu utraty dochodu z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej, po upływie 3 miesięcy, licząc od dnia utraty dochodu, ustalone prawo do stypendium socjalnego weryfikuje się z uwzględnieniem punktu wyżej.
Stosuje się przepisy zawarte w pkt. I D niniejszego opracowania.

W przypadku gdy uzyskanie dochodu powoduje utratę prawa do stypendium socjalnego lub obniżenie jego wysokości, stypendium nie przysługuje lub przysługuje w niższej wysokości od miesiąca następującego po pierwszym miesiącu od miesiąca, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu.

W przypadku utraty dochodu prawo do stypendium socjalnego ustala się od pierwszego miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiła utrata dochodu, nie wcześniej jednak niż od miesiąca złożenia wniosku.

UTRATA DOCHODU przez członka studenta lub członka rodziny studenta

Jeżeli w roku bazowym lub później w rodzinie studenta sytuacja materialna uległa pogorszeniu, w związku z utratą przez któregoś członka rodziny dochodów z wymienionych niżej powodów to dochód z roku bazowego może zostać pomniejszony o **dochód utracony** (ustalając dochód danej osoby z roku bazowego nie uwzględnia się dochodu utraconego), z tym że jego **utrata może być spowodowana tylko i wyłącznie z powodu:**

- o uzyskania prawa do urlopu wychowawczego,
- o utraty zasiłku lub stypendium dla bezrobotnych,
- o utraty zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
- o utraty zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej lub renty socjalnej,
- o wyrejestrowania pozarolniczej działalności gospodarczej lub zawieszenia jej wykonywania w rozumieniu art. 14a ust. 1d ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1829, z późn. zm.), *(art. 14a ust. 1d – przedsiębiorca niezatrudniający pracowników prowadzący działalność gospodarczą przez okres co najmniej 6 miesięcy może zawiesić wykonywanie działalności gospodarczej na okres do 3 lat w celu sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez nie 5 roku życia, a w przypadku dziecka, które z powodu stanu zdrowia potwierdzonego orzeczeniem o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wymaga osobistej opieki osoby prowadzącej działalność gospodarczą, na okres do 6 lat, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia,*
- o utraty zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego lub zasiłku macierzyńskiego, przysługujących po utracie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
- o utraty zasądzonych świadczeń alimentacyjnych w związku ze śmiercią osoby zobowiązanej do tych świadczeń lub utraty świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów w związku ze śmiercią osoby zobowiązanej do świadczeń alimentacyjnych,
- o utraty świadczenia rodzicielskiego,
- o utraty zasiłku macierzyńskiego, o którym mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- o utraty stypendium doktoranckiego określonego w art. 200 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym

Utrata dochodu ma miejsce, jeśli dany dochód występował w roku bazowym i nie występuje w chwili obecnej – został utracony (jego źródło) w roku bazowym lub po roku bazowym, co należy udokumentować. **Tym samym kwota dochodu osiągnięta z tego źródła w roku bazowym nie jest uwzględniana przy obliczaniu miesięcznego dochodu danej osoby, która zgłasza dochód utracony.** Jednak nie każdy dochód, mimo że przestał występować u danej osoby można zgłosić jako dochód utracony. Ważne jest co to był za dochód, z jakiego źródła, na jakiej podstawie osiągniany.

Zgodnie z art. 3 ust. 23 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych utrata dochodu może być spowodowana wyłącznie z powodów wymienionych wyżej.

W związku z powyższym nie stanowi utraty dochodu:

- o zmiana warunków zatrudnienia (np. zmniejszenie wynagrodzenia lub zmniejszenie wymiaru etatu) - zmiana warunków zatrudnienia nie jest nową pracą.
- o jednorazowa wypłata zaległego świadczenia przez ZUS, pracodawcę itp. (np. wyrównanie renty, nagroda jubileuszowa, tzw. 13-ta pensja, jednorazowe odprawy pracownicze itp.),
- o przebywanie na bezpłatnym urlopie,
- o nie otrzymywanie zasądzonych alimentów, jeżeli osoba zobowiązana do ich płacenia żyje,
- o sprzedaż gospodarstwa rolnego.

Mimo, że dana osoba nie ma już w chwili obecnej tych dochodów – należy ich kwotę osiągniętą w roku bazowym uwzględnić przy obliczaniu miesięcznego dochodu danej osoby.

Natomiast jeśli np. dana osoba pracowała **cały rok bazowy** w firmie X na umowę zlecenie lub umowę o pracę, a umowa ta uległa zakończeniu w roku bazowym lub po tym roku, to dochód z roku bazowego (np. 27.500 zł widniejące na PIT-11 i na zaświadczeniu z US) nie jest uwzględniany, miesięczny dochód tej osoby wynosi 0 zł.

UZYSKANIE DOCHODU przez studenta lub członka rodziny studenta

Jeżeli w roku bazowym lub później w rodzinie studenta sytuacja materialna uległa polepszeniu, w związku z pojawieniem się u któregoś z członków rodziny dochodu z wymienionych niżej powodów, to dochody rodziny należy powiększyć o tzw. **dochód uzyskany**, z tym że jego **uzyskanie może być spowodowane tylko i wyłącznie z powodu:**

- o zakończenia urlopu wychowawczego,
- o uzyskania zasiłku lub stypendium dla bezrobotnych,
- o uzyskania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
- o uzyskania zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, a także emerytury lub renty, renty rodzinnej lub renty socjalnej,
- o rozpoczęcia pozarolniczej działalności gospodarczej lub wznowienia jej wykonywania po okresie zawieszenia w rozumieniu art. 14a ust. 1d ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej,
- o uzyskania zasiłku chorobowego, świadczenia rehabilitacyjnego lub zasiłku macierzyńskiego, przysługujących po utracie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej,
- o uzyskania świadczenia rodzicielskiego,
- o uzyskania zasiłku macierzyńskiego, o którym mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- o uzyskania stypendium doktoranckiego określonego w art. 200 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym

W związku z powyższym nie stanowi uzyskania dochodu:

- o zmiana warunków zatrudnienia (np. zwiększenie wynagrodzenia lub zwiększenie wymiaru etatu) - zmiana warunków zatrudnienia nie jest nową pracą,
- o zakup gospodarstwa rolnego.

Punktem odniesienia jest zawsze moment składania wniosku. Oznacza to, że np. jeżeli student lub członek rodziny miał w 2017 roku od lutego do sierpnia dochód ze źródła, którego nie było w 2016 roku – nie jest to dochód uzyskany, gdyż w momencie składania wniosku nie ma już źródła z tym dochodem. Taki dochód w ogóle nie będzie uwzględniany w wyliczeniach.

O uzyskaniu dochodu mówimy w dwóch przypadkach:

- uzyskanie dochodu **w roku bazowym** – oznacza, że dochód pojawił się **w trakcie roku bazowego**, nie był osiągnięty przez cały rok (np. umowa o pracę została zawarta od dnia 01 marca 2016 roku, co skutkuje tym, że kwota dochodu będzie dzielona przez 10 miesięcy, a nie przez 12 miesięcy).

Dochód uzyskany w roku bazowym to dochód, który spełnia łącznie trzy następujące warunki:

- a. pojawił się (np. została zawarta umowa o pracę) w trakcie trwania roku bazowego (po 01 stycznia),
- b. występuje w chwili obecnej (umowa trwa nadal),
- c. jego uzyskanie może być spowodowane wyłącznie z powodów wymienionych powyżej zgodnie z art. 3 ust. 24 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

W przypadku uzyskania dochodu przez członka rodziny **w roku bazowym**, ustalając miesięczny dochód członka rodziny, osiągnięty w tym roku dochód dzieli się przez liczbę miesięcy, w których dochód ten był uzyskiwany, jeżeli dochód ten jest uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do stypendium (np. umowa o pracę zawarta dnia 01 marca – dochód dzielimy przez 10 miesięcy).

Dochód, który występował przed rokiem bazowym, cały rok bazowy i występuje nadal (źródło dochodu było i jest, np. trwa od dawna umowa o pracę) nie jest „dochodem uzyskanym” – to po prostu dochód osiągnięty w roku bazowym, jego kwotę należy podzielić przez 12 miesięcy obliczając miesięczny dochód danej osoby.

Dochód, który nie spełnia powyższych warunków nie jest „dochodem uzyskanym”, jego kwota osiągnięta w roku bazowym będzie zawsze dzielona przez 12 miesięcy (np. kwota alimentów, które zaczęły wpływać od 01.09.2016 r. i wpływają do chwili obecnej).

- uzyskanie dochodu **po roku bazowym** – oznacza to pojawienie się w kolejnym roku nowego źródła dochodu, którego **nie było w roku bazowym**.

Dochód uzyskany po roku bazowym to dochód, który spełnia łącznie trzy następujące warunki:

- a. pojawił się po roku bazowym (np. została zawarta umowa o pracę), nie występował w roku bazowym (umowa została zawarta np. dnia 01.08.2017 r.),
- b. występuje w chwili obecnej (umowa trwa nadal),
- c. jego uzyskanie może być spowodowane wyłącznie z powodów wymienionych powyżej zgodnie z art. 3 ust. 24 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

W przypadku uzyskania dochodu po roku bazowym należy dodać do dochodów miesięcznych danej osoby z roku bazowego kwotę osiągniętego dochodu za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu, jeżeli dochód ten jest uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do stypendium. (np. umowa o pracę jest od 01 lipca 2017 r. więc dochodem uzyskanym będzie kwota dochodu netto za sierpień 2017 r.).

UWAGA: Dochód, który pojawił się po roku bazowym, ale nie występuje już w chwili obecnej nie jest „dochodem uzyskanym”, takiego dochodu w ogóle nie uwzględnia się przy obliczaniu miesięcznego dochodu danej osoby.

Dochód, który nie spełnia trzeciego warunku (pkt. c) – np. dochód z alimentów, z gospodarstwa rolnego – mimo, że pojawił się po roku bazowym i jest osiągany w chwili obecnej nie jest „dochodem uzyskanym” i nie należy go uwzględniać.

Między innymi **następujące dochody nie mogą być ani „dochodami utraconymi”** (trzeba je wykazywać w wyliczeniach, mimo że już nie występują), **ani „dochodami uzyskanymi”** (nie należy ich uwzględniać w wyliczeniach, mimo że pojawiły się **po roku bazowym** i występują w chwili obecnej):

- dochody z gospodarstwa rolnego
- dochody z wynajmu
- dochody z alimentów (tylko alimenty z roku bazowego od osoby, która zmarła są „dochodem utraconym”)
- dochody ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego

IV. WYMAGANE DOKUMENTY – dokumentuje się dochody uzyskane w roku bazowym.

• wszyscy ubiegający się o stypendium socjalne:

1. wniosek o przyznanie stypendium socjalnego – **załącznik nr 1**
2. oświadczenie o niepobieraniu świadczeń pomocy materialnej na więcej niż jednym kierunku – **załącznik nr 13**
3. zaświadczenie z urzędu skarbowego dokumentujące wysokość dochodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, art. 30b, art. 30c, art. 30e i art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2032, z późn. zm.) osiągniętych przez studenta oraz wszystkich pełnoletnich członków rodziny tj. osób, które na dzień 31 grudnia roku bazowego miały ukończony 18. rok życia (**także w przypadku dochodów zerowych**) – wzór stanowi **załącznik nr 6**

- w przypadku gdy student bądź członek rodziny otrzymał z US zaświadczenie z którego wynika, że nie złożył zeznania podatkowego, bądź nie figuruje w ewidencji tego urzędu skarbowego **należy dodatkowo wypełnić oświadczenie - załącznik nr 12**,
  - w przypadku osiągania dochodów z więcej niż jednego źródła – odpowiednie PIT-y **za rok bazowy** wystawione przez podmioty wypłacające.
4. zaświadczenie określające datę uzyskania dochodu oraz wysokość netto i rodzaj uzyskanego dochodu przez studenta oraz członków rodziny oraz liczbę miesięcy, w których dochód był uzyskiwany – **załącznik nr 1A** ,
  5. zaświadczenie organu emerytalno-rentowego (ZUS/KRUS) lub od pracodawcy o wysokości faktycznie zapłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne (w pełnej wysokości 9% tj. obejmującej zarówno część odliczoną od podatku jak i część odliczoną od dochodu)-dotyczy studenta oraz wszystkich członków rodziny, którzy osiągnęli dochody – **załącznik nr 5** lub zaświadczenie wystawione na drukach organu emerytalno-rentowego lub pracodawcy,
    - w przypadku więcej niż jednego źródła dochodu zaświadczenie z ZUS-u powinno podawać wysokość składek zdrowotnych dla każdego dochodu, a nie tylko sumę składek w postaci jednej kwoty oraz wskazywać płatnika składek.
  6. w przypadku własnych dzieci oraz rodzeństwa, które w roku bazowym nie ukończyły 18. roku życia wymagany jest **oryginał** skróconego odpisu aktu urodzenia (bądź kopia potwierdzona za zgodność z oryginałem przez pracownika dziekanatu) lub inny dokument stwierdzający wiek dziecka (**w przypadku gdy ojciec dziecka jest nieznan, wymagany jest odpis zupełny aktu urodzenia dziecka**),
  7. oświadczenie o zarejestrowaniu studenta lub członka rodziny jako osoba bezrobotna – **załącznik nr 9** oraz decyzja potwierdzająca uznanie za osobę bezrobotną bez prawa do zasiłku/stypendium dla bezrobotnych lub decyzja potwierdzająca uznanie za osobę bezrobotną z prawem do zasiłku/stypendium dla bezrobotnych wraz z informacją o wysokości przyznanego zasiłku/stypendium dla bezrobotnych oraz okresie jego przysługiwania,
  8. zaświadczenie szkoły, zaświadczenie szkoły wyższej albo oświadczenie o uczęszczaniu do szkoły lub szkoły wyższej przez pełnoletnie dzieci oraz rodzeństwo studenta, które nie ukończyły 26. roku życia – wzór oświadczenia stanowi **załącznik nr 14**,
  9. orzeczenie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności – w przypadku gdy w rodzinie wychowuje się dziecko niepełnosprawne,
  10. w przypadku uzyskiwania dochodu przez okres krótszy niż 12 miesięcy – wniosek o uwzględnienie dochodu uzyskanego **w roku bazowym** – **załącznik nr 11**.

- **w przypadku uzyskiwania dochodów opodatkowanych podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych z działalności gospodarczej:**

dokumenty wymienione w pkt 1- 10

- **w przypadku uzyskiwania dochodów z gospodarstwa rolnego:**

dokumenty wymienione w pkt 1 – 9 oraz

1. oświadczenie studenta o dochodach swoich albo członka rodziny innych niż dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych - **załącznik nr 8**,
2. zaświadczenie właściwego organu gminy, nakaz płatniczy albo oświadczenie o wielkości gospodarstwa rolnego wyrażonej w hektarach przeliczeniowych ogólnej powierzchni **w roku bazowym**,
UWAGA! Na zaświadczeniu z właściwego organu gminy musi być wyraźnie napisane, że W ROKU BAZOWYM dana osoba była właścicielem gospodarstwa o podanej wielkości, zaświadczenie z bieżącą datą stwierdzające, że dana osoba jest właścicielem gospodarstwa o wielkości... jest niewystarczające - chodzi o potwierdzenie wielkości gospodarstwa w roku bazowym! Kwota dochodu z tego gospodarstwa nie jest wymagana na zaświadczeniu.
3. umowę dzierżawy - w przypadku oddania części lub całości znajdującego się w posiadaniu rodziny gospodarstwo rolne w dzierżawę, na podstawie umowy zawartej stosownie do przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, albo oddania gospodarstwa rolnego w dzierżawę w związku z pobieraniem renty określonej w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej,
4. umowę o wniesieniu wkładów gruntowych zawartą w formie aktu notarialnego – w przypadku wniesienia gospodarstwa rolnego do użytkowania przez rolniczą spółdzielnię produkcyjną.
5. zaświadczenie z KRUS o wypłaconych zasiłkach chorobowych **w roku bazowym**.

Właściciel kilku obszarów musi zsumować liczby hektarów przeliczeniowych.

- **w przypadku uzyskiwania dochodów z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (ryczałt ewidencjonowany lub karta podatkowa):**

dokumenty wymienione w pkt 1 – 10 oraz

1. **zaświadczenie naczelnika urzędu skarbowego**, dotyczące członków rodziny rozliczających się na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, **zawierające informacje odpowiednio o:**
  - a) roku podatkowym, którego dotyczy zaświadczenie,
  - b) danych podatnika, którego dotyczy zaświadczenie, w tym: imię, nazwisko, numer PESEL,
  - c) formie opłaconego podatku,
  - d) wysokości przychodu,
  - e) stawce podatku,
  - f) wysokości opłaconego podatku**- w roku bazowym** – wzór zaświadczenia stanowi **załącznik nr 7**

• w przypadku uzyskiwania dochodów z tytułu alimentów:

dokumenty wymienione w pkt 1 – 9 oraz

1. Oświadczenie studenta o dochodach swoich albo członka rodziny innych niż dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych – **załącznik nr 8**,
2. odpis podlegającego wykonaniu orzeczenia sądu zasądzającego alimenty na rzecz osób w rodzinie lub poza rodziną lub odpis protokołu posiedzenia zawierającego treść ugody sądowej, odpis zatwierdzonej przez sąd ugody zawartej przed mediatorem lub innego tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, zobowiązujących do alimentów na rzecz osób w rodzinie lub poza rodziną, wraz z aktualną ich wysokością,
3. w przypadku gdy osoba uprawniona nie otrzymała alimentów **w roku bazowym**, albo otrzymała je w wysokości niższej od ustalonej w orzeczeniu sądu, ugodzie sądowej lub ugodzie zawartej przed mediatorem lub innym tytule wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd, należy przedłożyć:
  - zaświadczenie organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów, oraz
  - zaświadczenie o wysokości świadczeń z funduszu alimentacyjnego lub o nieotrzymywaniu takich świadczeń, lub
  - informację właściwego sądu lub właściwej instytucji o podjęciu przez osobę uprawnioną czynności związanych z wykonaniem tytułu wykonawczego za granicą albo o niepodjęciu tych czynności, w szczególności w związku z brakiem podstawy prawnej do ich podjęcia lub brakiem możliwości wskazania przez osobę uprawnioną miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego za granicą, jeżeli dłużnik zamieszkuje za granicą,
4. odpis prawomocnego orzeczenia sądu oddalającego powództwo o roszczenia alimentacyjne,
5. odpis prawomocnego orzeczenia sądu zobowiązującego jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka.

Do dochodu wlicza się kwotę zasądzonych alimentów.

Do dochodu wlicza się uzyskane w danym roku kalendarzowym kwoty tytułem alimentów, niezależnie od tego czy są one wynikiem bieżącego regulowania zobowiązań, czy też stanowią skapitalizowaną wypłatę rat alimentacyjnych.

W przypadku gdy dana osoba ma zasądzone alimenty, twierdzi, że ich nie otrzymywała w roku bazowym, ale nie zostało dołączone do wniosku zaświadczenie od komornika o bezskutecznej egzekucji alimentów w roku bazowym – należy uwzględnić kwotę alimentów jako dochód, zgodnie z kwotą zasądzoną, natomiast jeśli jest zaświadczenie od komornika to uwzględnia się kwotę widniejącą na zaświadczeniu i dzieli się ją na 12.

• w przypadku utraty dochodu:

oświadczenie o dochodzie utraconym – **załącznik nr 10** oraz dokument określający datę utraty dochodu oraz wysokość i rodzaj utraconego dochodu np:

- o świadectwo pracy, ksero zakończonej umowy zlecenia, umowy o dzieło oraz PIT od byłego pracodawcy,
- o zaświadczenie pracodawcy albo oświadczenie o terminie urlopu wychowawczego członka rodziny studenta i okresie na jaki został on udzielony oraz o okresach zatrudnienia, a także PIT od pracodawcy za rok bazowy,
- o zaświadczenie/decyzja o utracie zasiłku lub /stypendium dla bezrobotnych oraz jego wysokości,
- o decyzja w sprawie utraty renty/emerytury oraz jej wysokości,
- o decyzja o wykreśleniu z ewidencji pozarolniczej działalności gospodarczej oraz oświadczenie o wysokości utraconego dochodu,
- o decyzja o zwieszeniu pozarolniczej działalności gospodarczej w oparciu o art. 14a ust. 1d ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej oraz oświadczenie o wysokości utraconego dochodu,
- o zaświadczenie/decyzja o utracie zasiłku chorobowego/macierzyńskiego, świadczenia rehabilitacyjnego, przysługujących po utracie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz jego wysokości,
- o zaświadczenie o utracie zasądzonych alimentów w związku ze śmiercią osoby zobowiązanej do tych świadczeń oraz ich wysokości,
- o zaświadczenie/decyzja o utracie świadczenia rodzicielskiego,
- o zaświadczenie/decyzja o utracie zasiłku macierzyńskiego, o którym mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- o zaświadczenie/decyzja o utracie stypendium doktoranckiego.

• w przypadku uzyskania dochodu:

oświadczenie o dochodzie uzyskanym – **załącznik nr 11**, dokumenty potwierdzające datę uzyskania dochodu oraz wysokość i rodzaj dochodu uzyskanego np.:

- o zaświadczenie z zakładu pracy, umowa o pracę, umowa zlecenie, umowa o dzieło,
- o zaświadczenie/decyzja o uzyskaniu zasiłku lub stypendium dla bezrobotnych,
- o decyzja w sprawie uzyskania renty/emerytury oraz jej wysokości,
- o zaświadczenie/decyzja o uzyskaniu zasiłku chorobowego/macierzyńskiego, świadczenia rehabilitacyjnego, przysługujących po utracie zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz jego wysokości,
- o decyzja o rozpoczęciu pozarolniczej działalności gospodarczej lub wznowieniu jej wykonywania po okresie zawieszenia w rozumieniu art. 14a ust. 1d ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej oraz oświadczenie o wysokości uzyskanego dochodu,
- o zaświadczenie/decyzja o uzyskaniu świadczenia rodzicielskiego,

- o zaświadczenie/decyzja o uzyskaniu zasiłku macierzyńskiego, o którym mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- o zaświadczenie/decyzja o uzyskaniu stypendium doktoranckiego.

oraz

- **gdy dochód został uzyskany w roku bazowym (był uzyskiwany przez mniej niż 12 miesięcy) i jest nadal uzyskiwany** – dokument określający wysokość dochodu netto osiągniętego przez członka rodziny oraz liczbę miesięcy, w których dochód ten był uzyskiwany - **załącznik nr 1A**

W przypadku uzyskania dochodu przez członka rodziny **w roku bazowym**, ustalając miesięczny dochód członka rodziny, osiągnięty w tym roku dochód dzieli się przez liczbę miesięcy, w których dochód ten był uzyskiwany, jeżeli dochód ten jest uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do stypendium.

- **gdy dochód został uzyskany po roku bazowym i jest nadal uzyskiwany** – dokument określający wysokość osiągniętego Dochodu (brutto oraz netto) za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu, jeżeli dochód ten jest uzyskiwany w okresie, na który ustalane lub weryfikowane jest prawo do stypendium.

Wysokość dochodu netto uzyskanego przez członka rodziny za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiło uzyskanie dochodu dokumentuje się:

- zaświadczeniem z zakładu pracy,
- decyzją w sprawie przyznania renty,
- zaświadczeniem wystawionym przez płatnika dochodu, jeżeli jest to dochód podlegający opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, 30b, 30c, 30e i 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 2032, z późn. zm.) z wyjątkiem dochodów uzyskanych z działalności pozarolniczej,
- oświadczeniem, w przypadku osiągnięcia dochodu z działalności pozarolniczej opodatkowanej podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach określonych w art. 27, 30b, 30c, 30e i 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- zaświadczeniem wystawionym przez płatnika dochodu lub innym dokumentem, jeżeli jest to dochód niepodlegający opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych,
- oświadczeniem, w przypadku osiągnięcia dochodu z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne - **załącznik nr 7A**

Pozostałe dokumenty:

- zaświadczenie o dochodach (netto oraz brutto) studenta w roku bieżącym (zaświadczenie musi wykazywać dochody za poszczególne miesiące a nie średnią) – *dokument wymagany w przypadku powołania się studenta na okoliczność posiadania stałego źródła dochodu w roku bieżącym – spełnia warunki opisane w pkt II B 2*
- zaświadczenie z urzędu skarbowego informujące o wysokości osiągniętego dochodu przez obojga rodziców (wraz z załącznikami do wniosku o stypendium socjalne tj. załącznikiem nr 1A, 5, 7, 7A, 8, 9, 10,11,12,14 – dokument wymagany w przypadku gdy student nie spełnia warunków określonych w art. 179 ust. 6 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym - niezależnie od wieku studenta oraz miejsca jego zamieszkania (wspólnie z rodzicami czy oddzielnie) – *nie spełnia warunków opisanych w pkt II B.*
- odpis prawomocnego orzeczenia sądu orzekającego rozwód lub separację albo odpis zupełny lub skrócony aktu zgonu małżonka lub rodzica dziecka – w przypadku osoby samotnie wychowującej dziecko,
- odpis zupełny lub skrócony aktu zgonu rodziców studenta,
- decyzja potwierdzająca utratę zasiłku/stypendium dla bezrobotnych wraz z informacją o wysokości utraconego zasiłku/stypendium dla bezrobotnych,
- zaświadczenie pracodawcy albo oświadczenie o terminie i okresie, na jaki został udzielony urlop wychowawczy,
- odpis prawomocnego postanowienia sądu orzekającego przysposobienie lub zaświadczenie sądu rodzinnego lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie o przysposobienie dziecka,
- orzeczenie sądu o ustaleniu opiekuna prawnego dziecka,
- kopię decyzji o przyznaniu stypendium doktoranckiego lub innego stypendium wykazanego jako dochód niepodlegający opodatkowaniu,
- zaświadczenie o pobycie członka rodziny w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie,
- zaświadczenie właściwej w sprawie jednostki policji o przyjęciu zgłoszenia o zaginięciu członka rodziny studenta,
- odpis prawomocnego orzeczenia sądu oddalającego powództwo o roszczenia alimentacyjne,
- odpis prawomocnego orzeczenia sądu zobowiązującego jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka,
- odpis orzeczenia sądu wskazującego na pozostawianie dziecka pod opieką naprzemienną obojga rodziców sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach,
- dokument potwierdzający zmianę liczby członków rodziny (w przypadku zmiany okoliczności mających wpływ na przyznane prawo do świadczeń pomocy materialnej) tj. np. urodzenie dziecka, śmierć członka rodziny, rozwód, ukończenie lub zaprzestanie nauki przez pełnoletnie dzieci studenta lub rodzeństwo wraz z oświadczeniem – **załącznik nr 16**,
- zaświadczenie z ośrodka pomocy społecznej o trudnej sytuacji materialnej (na żądanie Uczelni),
- kartę pobytu - w przypadku cudzoziemca przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 lub art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2016 r., poz. 1990, z późn. zm.) lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,

- r. kartę pobytu i decyzję o udzieleniu cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub inny dokument uprawniający cudzoziemca do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, który uprawnia do wykonywania pracy,
- s. Kartę Polaka w przypadku studenta cudzoziemca odbywającego kształcenie na zasadach obowiązujących obywateli polskich,
- t. inne niezbędne dokumenty, w tym oświadczenia konieczne do ustalenia prawa do świadczeń pomocy materialnej.

V. PODSTAWOWE DEFINICJE:

- **Rok bazowy** – oznacza to rok kalendarzowy, z którego dochód stanowi podstawę do ustalenia prawa do świadczeń pomocy materialnej tj. rok kalendarzowy poprzedzający rok akademicki, w którym świadczenia pomocy materialnej się przyznaje.
- **Miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie studenta uprawniająca do otrzymania stypendium**, nie może być niższa niż 1,30 kwoty, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, oraz wyższa niż 1,30 sumy kwot określonych w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.
- Wysokość dochodu na osobę w rodzinie studenta uprawniająca do ubiegania się o stypendium socjalne ustala Rektor w porozumieniu z uczelnianym organem samorządu studenckiego.
- **Rodzina** – oznacza to odpowiednio następujących członków rodziny:
  - 1) studenta,
  - 2) małżonka studenta, a także będące na utrzymaniu studenta lub jego małżonka dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26. roku życia, a jeżeli 26. rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek,
  - 3) rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych studenta i będące na nich utrzymaniu dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26 roku życia, a jeżeli 26 rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek.
- **Dochód rodziny** – oznacza sumę dochodów członków rodziny.
- **Dochód członka rodziny** – oznacza przeciętny miesięczny dochód członka rodziny osiągnięty w roku kalendarzowym poprzedzającym rok akademicki, w którym student ubiega się o świadczenia pomocy materialnej.
- **Dochód osoby uczącej się albo dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego** – oznacza to przeciętny miesięczny dochód uzyskany w roku kalendarzowym poprzedzającym rok akademicki, w którym student ubiega się o świadczenia pomocy materialnej.
- **Dziecko** – oznacza to dziecko własne, małżonka, przysposobione oraz dziecko, w sprawie którego toczy się postępowanie o przysposobienie, lub dziecko znajdujące się pod opieką prawną.
- **Dziecko niepełnosprawne** – oznacza to dziecko w wieku do ukończenia 16. roku życia legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności określonym w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.
- **Osoba ucząca się** – oznacza to osobę pełnoletnią uczącą się, niepozostającą na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony.
- **Opiekun faktyczny dziecka** – oznacza to osobę faktycznie opiekującą się dzieckiem, jeżeli wystąpiła z wnioskiem do sądu rodzinnego o przysposobienie dziecka.
- **Opiekun prawny dziecka** – oznacza to osobę, której powierzono sprawowanie opieki na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2017 r. poz. 682, z późn. zm.).
- **Osoba samotnie wychowująca dziecko** – oznacza to pannę, kawalera, wdowę, wdowca, osobę pozostającą w separacji orzeczonej prawomocnym wyrokiem sądu, osobę rozwiedzioną, chyba że wychowuje wspólnie co najmniej jedno dziecko z jego rodzicem.
- **Zatrudnienie lub inna praca zarobkowa** – oznacza to wykonywanie pracy na podstawie stosunku pracy, stosunku służbowego, umowy o pracę nakładczą oraz wykonywanie pracy lub świadczenie usług na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia, umowy o dzieło albo w okresie członkostwa w rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych lub spółdzielni usług rolniczych, a także prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej.
- **Emerytury i renty** – oznacza to emerytury i renty inwalidzkie oraz renty z tytułu niezdolności do pracy, w tym renty szkoleniowe określone w przepisach o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, o ubezpieczeniu społecznym rolników, o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, a także uposażenia w stanie spoczynku określone w przepisach prawa o ustroju sądów powszechnych, przepisach o prokuraturze oraz w przepisach o Sądzie Najwyższym, a także renty szkoleniowe i renty z tytułu niezdolności do pracy określone w przepisach o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, renty z tytułu niezdolności do pracy określone w przepisach o zaopatrzeniu z tytułu wypadków

lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach, a także renty strukturalne określone w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej oraz w przepisach o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

- **Gospodarstwo rolne** (w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym - Dz.U. z 2016 r. poz. 617, z późn. zm.) – oznacza to obszar gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza, o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki, nieposiadającej osobowości prawnej.
- **Instytucja zapewniająca całodobowe utrzymanie** – oznacza to dom pomocy społecznej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, areszt śledczy, zakład karny, szkołę wojskową lub inną szkołę, jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne utrzymanie.
- **Szkoła** – oznacza to szkołę podstawową, gimnazjum, szkołę ponadgimnazjalną oraz szkołę artystyczną, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także młodzieżowy ośrodek socjoterapii, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania oraz ośrodek umożliwiający dzieciom i młodzieży upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.
- **Szkoła wyższa** – oznacza to uczelnię w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym oraz kolegium pracowników służb społecznych.